

Insuper sumus quoque rogati a nunciis equestri ordinis, ut his omnibus, qui in castris Nostris contra Moschum, hostem Nostrum, militant vel militaturi sunt, et pro pena homicidii sunt ad sessionem turris condemnati, ut interea eis pena illa prorogetur, dum sunt in illa expeditione vel militia. Annuendo itaque precibus eorum et necessitati Nostrae, omnibus in universum et singulariter cuilibet hoc toto tempore, quo in castris Nostris militaverint, vigore conventus denunciemus et deferrimus, denunciantes, quod eorum honori et estimationi haec absentia nullam noxam adferre possit, ea tamen lege et conditione: quam primum ab eiusmodi militia vacaverint, cum data missione, vel etiam si quis ultro se a militia abdicaverit, in duodecim septimanis ab ea missione vel discessu e castris in turrim se conferre et istic iuxta decreta integre sedere et satisfacere teneatur.

Qui vero haec neglexerit, penam statuti eo ipso incurret.

Ultimo nuncii equestri ordinis questi sunt permultos occupatos serviciis Reipublicae, sub haec comitia Parczoviensia, in variis districtibus contra normam legum et constitutionum indicatos et condemnatos variis penis esse, petentes, ut hoc a Maiestate Nostra illis in eiusmodi gravamine provideatur, ne talia iudicia, sub tempore comitorum iniuridice peracta, sint alicuius vigoris et momenti, et ne posterum officiales talia committere audeant. Unanimi itaque senatorum et nunciorum consensu, talia omnia iudicia, tam terrestria quam castrensia, quaecunque post particularia comitia alicubi sub modernis comitiis Parczoviensibus celebrata sunt, vigore conventus Parczoviensis, pro festo Sancti Ioannis Baptistae celebrati, nullius vigoris esse debent, neque alicui nocumento, quinimo omnes tales processus iudiciales ac decreta, tam ex controversiis partium, quam etiam in contrarium lata et indicata, praesentis vigore conventus omnino nullitatis vicio subiacere decernimus.

Et ad firmitus eorum omnium testimonium sigillum Nostrum affigi curavimus. Actum Parczoviae, in conventionem generali, fer ia tertia ante festum Sancti Laurentii, octava die mensis Augusti, anno Domini millesimo quingentesimo sexagesimo quarto [5 VIII 1564], Regni vero Nostri trigesimo quinto.

III LITTERAE UNIVERSALES RATIONE AUGENDAE THESAURI

Zygmunt August z łaski Bożej Krol Polski etc. Oznaimuiemy wszem wobec i każdemu z osobna, komu to wiedzieć należy, a mianowicie starostom Naszym, dzierżawcom, podstarościami i innim wszytkiem urzędnikom, sprawcom dóbr Naszych w Koronie Polskiej i państwach Naszych ku Koronie przysługujących, iż My, obaczywszy niemniejszy pożytek Nasz w przyczynieniu dochodów skarbu Naszego, dla poratowania i obrony państw Naszych przeciwko nieprzyjaciółom Naszym, poruczyliśmy i poruczamy dworzaninowi Naszemu Stanisławowi Grajowskiemu posługę na przyczynianie pożytków do skarbu Naszego koronnego. I mamy iemu dawać na to z skarbu Naszego pewne summy pieniędzy, aby we wszytkich miejscach tak w Koronie Polskiej, iako i w państwach Naszych ku niej należących, gdzieby się iedno dowiedzieć mógł w starostwach i we wszelakich dzierżawach Naszych sam przez się albo przez sprawce swe o lesiech godnych ku robieniu towarów leśnych, iako popiołów, smoły, wańczosów, klepek, wasilków, pipielków i innych towarów, którymkolwiek przezwiskiem nazwanych, tedy w tych to lesiech, krom wszelakiej przekazy i zabronienia, gdzieby iedno budy postawić chciał w którymżekolwiek starostwie albo dzierżawie, żeby takie towary za te Nasze pieniądze wolnie robił i do Gdańska na pożytek Nasz i Rzeczypospolitej spuszczał, a tam przedawał i ku największemu pożytkowi Naszemu obracał i do skarbu Naszego wnaszał, okazując to porządnym szaffunkiem w skarbie Naszym czynieniem liczby. A takie towary mają być zawsze wolne od myt wodnych i ziemskich którymkolwiek przezwiskiem nazwanych, dla wszelakiego hamowania i omieszkania towarów Naszych wpłynieniu do Gdańska. Której wolności i prześcia takich i innych wszelakich towarów, które się ku pożytkowi Naszemu spuszczać będą, mają mytnicy i poborcy Naszy od przerzeczonego Stanisława Grajowskiego albo iego faktorów rekognitię brać, a My tem rekognitiam wiarę dawać i przy liczbie ony przyimować będziem, iako za spuszczeniem rzeczy Naszych własnych dane, od których żadne myto nie

przychodzi. A iż do takich towarów spustu szkuty, komięgi i insze statki wodne są potrzebne, tedy gdzieby nablížej drzewo na to godne w puszczech Naszych wynalazł wobec na wszelakich miejscach na każdym brzegu rzek niedaleko w państwach Naszych, tedy takowe drzewo ma wolnie rąbać, spuszczać, wywożąc i z niego naczynia wodne i to, coby było potrzeba budować przez robotniki swe iako na własną rzecz a pożytki skarbu Naszego i Rzeczypospolitej. Dla ktorego sprawowania i robienia wyżej pomienionych towarów, gdziebykolwiek on sam albo sprawca iego postanowił, służyć a sprawcę swego bądź ślacheckiego albo innego pospolitego iakiegokolwiek stanu i narodu, tedy iako iemu samemu, także i sprawcom iego iako strożom pożytków Naszych wszelaka obrona i pomoc za zwierzchnością Naszą przez starosty, dzierżawce i ich podstarości i komuby swe miejsca zlecali, ma być czyniona i dawana, nie czyniąc też przekazy w żadnym urzędzie i w miastach Naszych, ieśliby skupienia potrzeb iakich na pożytek ku spustu była potrzeba samemu i sprawcom iego. I któryby iedno od niego na tych posługach Naszych był gdziekolwiek i na ktoremkolwiek miejscu, z takowego żadnego w rzeczach tech, kto żeby na tej posłudze Naszej przewinił, nie ma nikt inny sprawiedliwości czynić, iedno on sam albo My, gdzie by się kto do Nas wziął a to dla omieszkania robot w lesiech Naszych, ktoreby stąd ze szkodą Naszą przypaść mogły. A w ktoremby starostwie poddani Naszy mogli uczynić pomoc około takich robot leśnych, w robieniu i w wożeniu za pieniądze Nasze, iakoby na lżej być mogło, takowych starostowie i wszyscy sprawce dóbr Naszych i podstarościowie ich mają ku pomocy używać, bez ucisku poddanych i przekazy z staradawna powinny robot. O tern się z tern samem urodzonym Grajowskiem prozumie- wając, iakoby z najlepszem pożytkiem Naszym być mogło. A iż też nie mniejszy pożytek Nam i skarbu Naszemu w tern obaczawamy, aby drzewa w lesiech a puszczech Naszych ze szkodą Naszą pustoszone nie były, iedno ktoreby się obracały na pożytek Nasz albo skarbu Naszego, tedy to mieć chcemy, żeby tego pilnie ten to Grajowski wspolek i z starostami Naszemi doglądał, staraiąc się, aby nikt inszy iedno ten to Grajowski albo sprawce iego na pożytek Nasz te to towary palili, robili i do Gdańska spuszczała, albo też więc i na miejscu tak drzewa do skut i komięgi, iako też i przez się wyrobione komięgi i szkuty na temże miejscu albo gdzie indziej, komuby się iem najlepiej z pożytkiem Naszym podobało sprzedawali. Do czego temu to urodzonemu Stanisławowi Grajowskiemu i iego sprawcom całą a zupełną moc dawamy i to po nich koniecznie mieć chcemy, z czego wszyckiego tedy też Nam będzie winien tento Grajowski w skarbie Naszym dostateczną liczbę czynić. I cobykolwiek innego być mogło ku pomocy przerzeczonego Grajowskiego i sprawce iego. Przy wszelakich urzędziech Naszych starościch, miesckich i iakichkolwiek innych, czego się tu w tern liście Naszym nie dołożyło, tedy każdy urząd z powinności swej wszelaką obroną i pomocą we wszelkich przypadkach iemu samemu i sprawiec iego ratować i podpomagać mają, rozumiejąc w tern rzecz własną skarbu Naszego i Rzeczypospolitej. A iżeśmy to przerzeczonemu Stanisławowi Grajowskiemu, dworzaninowi Naszemu poruczyli, co on w nadzieję łaski Naszej przyjął i starać się o wszystko statecznie chce, tedyśmy też to iemu, ile będzie mogło być łaską Naszą nagradzać będziemy i obiecuiem tej posługi z niego nie składać, aż by za iaką wielką przyczyną, i żadnemu innemu tego zlecać nie bedziem, ku przeszkodzie a przekazie tych iego prac i starania, które on dla Nas i pożytków Naszych czynić będzie. Przeto wszem i każdemu z osobna, starostam, podstarościom i innym wszem ktorychkolwiek imion Naszych dzierżawcam i ich namiesnikom o tern oznaimując rozkazujemy, abyście wszędzie gdziekolwiek przerzeczony Grajowski tę sprawę i posługę Naszą zacnie, onego i wszystkie sprawce iego wdzięcznie przyjmowali i tego wszyckiego, co się mu poruczyło, nie bronili, i owszem, ile każdego z was być może, żebyście iemu i tern to sprawcom iego pomagali, iakoby to wszycko co się wyżej opisało [...] z większem pożytkiem Naszym sprawowano i stanowiono być mogło. Pod łaską Naszą i życzliwością swą przeciwko Nam i Rzeczypospolitej wszej, żebyście inaczej nie czynili. Na świadomie tego wszego list ten Nasz ręką swą podpisany i pieczęcią Naszą zapieczętowany dawamy. Dan na sejmie koronnym Parczewskim w dzień świętego Wawrzyńca [10 VIII] lata pańskiego tysiącznego pięćsetnego sześćdziesiątego czwartego, królowania Naszego XXXV.